

IN NAAM DER KONINGIN!

4

AE / 6.1.9
219017/ HA ZA 01-1066 (AMS)
datum vonnis: 6 oktober 2004

RECHTBANK AMSTERDAM
sector civiel recht - enkelvoudige kamer

VONNIS in de zaak van:

Nina Bernardina BRINK-VLEESCHDRAGER
wonende te Brasschaat, België,
eiseres,
procureur: mr. W.F. Hendriksen,

tegen

**1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
VNU BUSINESS PUBLICATIONS B.V.**

gevestigd te Amsterdam

2. Peter Jacobus Cornelis OLSTHOORN

wonende te Rotterdam,

gedaagden,

procureur: mr. K.T.M. Stöpetie

Partijen worden hierna aangeduid als "Brink" respectievelijk "VNU" en "Olsthoorn"

Het verloop van het geding

De rechtbank heeft kennis genomen van de volgende stukken:

- het vonnis d.d. 7 juli 2004, met de daarin genoemde gedingstukken;
- de akte overlegging machtiging aan de zijde van Benelux Periodieken B.V.;

De verdere beoordeling van het geschil

1. De rechtbank volhardt bij hetgeen in het vonnis van 7 juli 2004 (hierna: het tussenvonnis) is overwogen en beslist.
2. De rechtbank heeft kennis genomen van de machtiging van VNU aan Benelux Periodieken B.V. (hierna: BP) om namens haar verweer te voeren. Aangezien de vordering tegen VNU is ingesteld, zal deze in beginsel moeten worden afgewezen omdat Brink heeft erkend dat niet VNU maar BP het tijdschrift Management Team uitgeeft. Omdat BP zich niet namens VNU hierop heeft beroepen, gaat de rechtbank ervan uit dat VNU wenst dat de vorderingen ook jegens haar inhoudelijk (volledig) worden beoordeeld.
3. Hiermee komt de rechtbank toe aan de inhoudelijke behandeling van de zaak. In onderhavige kwestie staat de vraag centraal of het in het tussenvonnis onder 1.2. bedoelde artikel jegens Brink onrechtmatig is. Bij de beoordeling van die vraag staat het belang van de bescherming van haar persoonlijke levenssfeer tegenover het belang van vrijheid van meningsuiting. Bij de noodzakelijk belangenafweging acht de rechtbank in onderhavige kwestie de volgende criteria maatgevend, zoals geformuleerd in het arrest van de Hoge Raad van 24 juni 1983, NJ 1984,801:

1

- de aard van de gepubliceerde beweringen en de ernst van de te verwachten gevolgen voor Brink op wie de beweringen betrekking hebben;
- het belang en de ernst van de misstand, gezien vanuit het algemeen belang, die de publicatie aan de kaak beoogt te stellen;
- de mate waarin ten tijde van de publicatie de beweringen steun vonden in het toen beschikbare feitenmateriaal;
- de inkleding van de beweringen gezien de verhouding tot de voorgaande factoren.

4. De rechtbank stelt allereerst vast dat Brink oprichter en voormalig bestuursvoorzitter is van Worldonline (hierna: WOL), de internetonderneming die veelvuldig in het nieuws is geweest vanwege de beursintroductie in maart 2000. Brink stond om die reden in de publieke belangstelling, in het bijzonder van financieel management geïnteresseerden, en is – ook zoals Brink zelf stelt – een publiek figuur. Hierdoor zal zij zich meer media aandacht moeten laten welgevallen dan niet-publieke figuren. Daarbij dienen de hiervoor onder 3 genoemde criteria in overweging te worden genomen.
5. Brink heeft gesteld dat de aan haar adres gemaakte verwijten, aantijgingen en overige kwalificaties onjuist, onzinnig en grievend zijn. Brink stelt tevens dat sprake is van aantasting van haar eer en goede naam, terwijl inbreuk wordt gemaakt op haar persoonlijke levenssfeer. De gevolgen hiervan zijn schadelijk aangezien het artikel is gepubliceerd in een blad dat is gericht op financiële en management kringen, de kringen waarin Brink zaken doet. De publicatie is derhalve terechtgekomen daar waar zij het meest schade aanricht. De omstandigheid dat Brink voorwerp is geweest van een strafrechtelijk vooronderzoek (hierna: onderzoek) maakt de gevolgen van de publicatie nog ernstiger. Hoewel Brink later van alle blaam werd gezuiverd, is het artikel extra schadelijk omdat er in het artikel oude beschuldigingen worden herhaald. Voorts zijn de aantijgingen en suggesties met betrekking tot Brink ernstiger dan zij vanwege de inhoud en bewoording naar hun aard al zijn nu het artikel de suggestie wekt dat Brink betrokken is geweest bij de totstandkoming, respectievelijk dat zij haar fiat zou hebben gegeven aan het artikel, aldus Brink.
6. Met VNU is de rechtbank van oordeel dat in het artikel niet wordt gesuggereerd dat Brink betrokken is geweest bij het artikel respectievelijk haar fiat heeft gegeven voor het artikel. Immers, onder aan het eind van het artikel staat “*Gesprekken met Nina Brink waren er niet meer direct na 1999. De recente afspraak voor een interview met Management Team zegde ze af*”. Uit voornoemde tekst is naar het oordeel van de rechtbank niet af te leiden dat Brink betrokken is geweest bij de totstandkoming van het artikel dan wel haar fiat aan het artikel zou hebben gegeven. Daarenboven heeft Brink het verweer van VNU dat ten tijde van de publicatie het strafrechtelijk onderzoek nog niet was afgerond en derhalve nog niet zeker was dat haar geen blaam zou treffen, niet weersproken. Evenmin heeft Brink het verweer van VNU weersproken dat de lezers van het blad zeer wel in staat zijn het artikel op zijn merites te beoordelen. Mede gelet op het vorenstaande is de rechtbank van oordeel dat de aard van de gepubliceerde beweringen niet zodanig zijn dat eventueel te verwachten gevolgen schadelijk zijn voor Brink, althans heeft Brink haar stelling onvoldoende met feiten en omstandigheden onderbouwd, waaruit het tegendeel zou moeten blijken. De stelling van Brink dat de publicatie van het artikel ernstige gevolgen voor haar heeft, wordt dan ook verworpen.
7. Ten aanzien van de misstand die VNU door de publicatie aan de kaak beoogt te stellen, heeft Brink zich op het standpunt gesteld dat de beschuldigingen aan het adres van Brink ook ten tijde van de publicatie al “oud nieuws” waren. Daarmee wordt ieder belang, en in ieder geval enig algemeen belang bij het doen van beschuldigende uitlatingen weggenomen. Daar komt bij dat is onderzocht en geconcludeerd dat Brink geen rol speelt bij enige misstand. Bovendien is het

artikel geplaatst in de context van een terugblik en dat dat geen context is, bedoeld om bij te dragen aan een publiek debat over een kwestie van maatschappelijk belang, aldus Brink.

8. De rechtbank stelt voorop dat er bij de beoordeling rekening moet worden gehouden met het feit dat er bij een publiek figuur eerder en in omvangrijkere mate sprake zal zijn van een zodanig algemeen belang bij publicatie en minder spoedig van een aantasting van de privacy dan bij een niet publiek figuur. Met VNU is de rechtbank van oordeel dat het onbetwistbaar is dat de beursgang van WOL in maart 2000 en de rol die bestuursvoorzitter Brink daarin heeft gespeeld, veel commotie heeft doen ontstaan, in het bijzonder bij gedupeerde beleggers. Het betoog van Brink dat is onderzocht en geconcludeerd dat Brink hierbij geen rol speelt, doet hier niet aan af nu eerst in oktober 2003 definitief bekend is geworden dat Brink niet zou worden vervolgd en dit dus nog niet bekend was ten tijde van de publicatie.
Ten aanzien van het betoog van Brink dat het artikel is geplaatst in de context van een terugblik en derhalve niet kan bijdragen aan een publiek debat over een kwestie van maatschappelijk belang, dient naar het oordeel van de rechtbank te worden verworpen. Het artikel is weliswaar een terugblik op het voor Brink zo bewogen jaar 2000, doch de gevolgen van de beursgang c.q. de rol die Brink hierin vervulde waren voor de gedupeerde beleggers ten tijde van de publicatie nog niet duidelijk. Terecht voert VNU aan dat eerst bij vonnis van 17 december 2003 van deze rechtbank het voor de gedupeerde beleggers duidelijk is geworden wat de consequenties van de beursgang in maart 2000 voor hen inhielden.
9. Ten aanzien van het beschikbare feitenmateriaal stelt Brink zich op het standpunt dat naarmate de beschuldiging ernstiger is ook de onderzoeksplicht zwaarder zal wegen. Dit in aanmerking nemend, kan niet anders worden geconcludeerd dan dat de manier waarop Brink met WOL wordt vereenzelvigd in de publicatie, alsmede de overige verwijten die haar worden gemaakt, niet op deugdelijk onderzoek maar op roddels en achterklap zijn gebaseerd. Het artikel vindt dan ook onvoldoende steun in het feitenmateriaal, aldus Brink.
10. De rechtbank overweegt het volgende. In de in het tussenvonnissen onder 1.5 bedoelde brief is door de jurist van VNU aan de toenmalige raadsman van Brink gevraagd welke feiten naar zijn oordeel onjuist waren. VNU heeft betoogd dat Brink geen van de feiten in het artikel heeft weersproken en dat het artikel derhalve geen feitelijke onjuistheden bevat. Bovendien kunnen die in algemene termen vervatte bewoordingen uit de brieven/faxen van Brinks advocaat niet als concrete bezwaren tegen (beweerdelijk) onjuiste feiten gelden, aldus VNU.
De rechtbank is van oordeel dat Brink niet gemotiveerd heeft gesteld welke feiten in het artikel onjuist zijn en om welke reden. Het enkele betoog van Brink dat haar bezwaren met name zijn gericht tegen de teneur van het artikel en niet zozeer tegen de feiten omdat de ervaring leert dat discussies over de feiten met de pers in de procedure reeds op zichzelf leiden tot ongewenste publiciteit, en bezwaren tegen de teneur van een artikel ook zonder bewijsvoering kunnen worden getoetst, is hiertoe onvoldoende. De rechtbank zal derhalve de stelling van Brink dat het artikel op onjuiste feiten is gebaseerd, verwerpen.
11. De stelling van Brink dat op VNU en Olsthoorn de plicht rustte om de juistheid van de eerdere publicaties zelfstandig te toetsen en niet simpelweg andere media te papegaaien, kan in zijn algemeenheid niet als juist worden aanvaard. Of op VNU en Olsthoorn deze gehoudenheid rust, hangt af van de omstandigheden van het geval. In het onderhavige geval is van belang dat Brink heeft erkend dat zij met grote terughoudendheid op media uitlatingen pleegt te reageren. Niet gesteld noch gebleken is dat Brink op de door Olsthoorn gebruikte publicaties in rechte of anderszins is opgetreden tegen publicatie van het artikel. De rechtbank is derhalve van oordeel dat Olsthoorn er van uit mocht gaan dat Brink de gebruikte publicaties niet wezenlijk onjuist of onrechtmatig achtte. Het betoog van Brink dat op Olsthoorn wel de plicht rustte om de

publicaties zelfstandig te toetsen nu de publicatie van Olsthoorn in december 2000, 9 maanden na de beursintrodactie en 8 maanden na het aftreden van Brink als CEO, is verschenen en de actualiteit en de nieuwswaardigheid van het artikel op dat moment afgenomen was, doet hier niet aan af. Immers, niet aannemelijk is geworden waarom Olsthoorn om die reden aan de juistheid van de in de gebruikte publicaties vermelde informatie diende te twijfelen en om die reden een onderzoek had behoren in te stellen naar de juistheid van de daarin vermelde feiten. De stelling zal derhalve worden verworpen.

12. Ten aanzien van het standpunt van Brink dat VNU en Olsthoorn de bezwaren van Brink op het conceptartikel van Brink hebben genegeerd en het artikel daarom onrechtmatig is, overweegt de rechtbank het volgende.

In het in het tussenvonnissen onder 1.6 bedoelde faxbericht maakt de raadsman van Brink weliswaar melding van het feit dat hoewel er veranderingen in de tekst zijn aangebracht nog niet alle bezwaren aan de zijde van Brink zijn weggenomen, doch laat hij echter na te specificeren welke bezwaren dit dan zijn. Het beginsel van journalistieke vrijheid van meningsuiting brengt overigens met zich mee dat het de journalist vrij staat zelf te beoordelen welke opmerkingen hij verwerkt en welke niet. Hierbij dient echter wel in aanmerking genomen te worden dat geoordeeld kan worden dat het belang van Brink bij eerbiediging van haar persoonlijke levenssfeer dient te prevaleren boven de vrijheid van meningsuiting. Nu niet gesteld noch gebleken is welke bezwaren ten aanzien van de publicatie ertoe leiden dat in onderhavige kwestie de eerbiediging van haar persoonlijke levenssfeer prevaleert boven de journalistieke vrijheid van meningsuiting, zal de rechtbank het standpunt van Brink, dat het negeren van haar commentaren ertoe bijdraagt dat het artikel onrechtmatig is, verwerpen.

13. Ten aanzien van de inkleding van het artikel stelt Brink zich op het standpunt dat de inhoud van het artikel onnodig grievend ten opzichte van haar is, ongeacht de (on)juistheid van het gezegde. De in het artikel gebruikte woorden als “bluffen”, “verschalken”, “smeeke”, “exorbitant”, “discutabele observaties en beloften”, “uitglijders”, “met de aantallen nooit zo nauw genomen”, “onhandigheid”, “misstappen” en “halve onwaarheden”, etc, de karaktertrekken die volgens de publicatie Brink eigen zijn, en de manier waarop die worden beschreven, maken dat ook de toon van het artikel jegens Brink onrechtmatig moeten worden geacht, aldus Brink.

14. Naar het oordeel van de rechtbank hebben VNU en Olsthoorn voldoende gemotiveerd betwist dat de hiervoor onder 13 genoemde bewoordingen onnodig grievend zijn ten opzichte van Brink. Hoewel Brink het verweer van VNU en Olsthoorn gemotiveerd heeft weersproken, is naar het oordeel van de rechtbank, mede gelet op de beoordeling van het artikel aan de hand van de hiervoor onder 3 genoemde overige criteria, niet voldoende aannemelijk geworden dat de inhoud van het artikel jegens Brink onnodig grievend is. Het artikel geeft de mening van Olsthoorn weer naar aanleiding van de door hem gebruikte feiten. Niet is komen vast te staan dat deze feiten onjuist waren. Bovendien is de rechtbank met VNU en Olsthoorn van oordeel dat de toonzetting wordt beschermd door de vrijheid van meningsuiting. Dat deze toonzetting kritisch is, doet daar niet aan af. Artikel 10 EVRM beschermt immers niet alleen de inhoud van meningen, maar ook de vorm waarin zij zijn geuit. De rechtbank zal derhalve de stelling van Brink verwerpen.

15. Gelet op hetgeen hiervoor onder 3 tot en met 14 is overwogen, is de rechtbank van oordeel dat niet is komen vast te staan dat de inhoud van de publicatie onrechtmatig is ten opzichte van Brink omdat zij feitelijk onjuist of onnodig grievend zou zijn. Voorts is niet komen vast te staan dat de publicatie niet wordt gerechtvaardigd door een (algemeen) belang van nieuwsgaring en dat de teneur van het artikel in zijn geheel beschouwd onrechtmatig is. De door Brink gevraagde verklaring voor recht zal derhalve worden afgewezen en daarmee ook de vordering tot schadevergoeding.

16. Gelet op hetgeen hiervoor onder 15 is overwogen, behoeven de door Brink aangehaalde passages van de publicatie geen nadere bespreking meer.
17. Brink zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de kosten van deze procedure.

De beslissing

De rechtbank:

- wijst de vordering af;
- veroordeelt Brink als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van deze procedure aan de zijde van VNU en Olsthoorn tot op deze uitspraak begroot op € 181,51 aan verschotten en op € 780, = aan salaris procureur;
- verklaart het vonnis ter zake van de proceskosten uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. E. Loesberg en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 6 oktober 2004 in tegenwoordigheid van de griffier.

UITGEGEVEN VOOR GROSSE
De Griffier der Arrondissements-
Rechtbank te Amsterdam

Molencor